

บทที่ 5

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

สำหรับการศึกษาเรื่อง ความพร้อมของแรงงานนอกระบบในการเข้าสู่ระบบประกันสังคม ศึกษาเฉพาะกรณีเกษตรกรที่เป็นสมาชิกของสหกรณ์การเกษตรบ้านแพ้ว จำกัด มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความรู้เกี่ยวกับการประกันสังคม ความสามารถด้านการจ่ายเงินสมทบ และการตัดสินใจของเกษตรกรในการเข้าสู่ระบบประกันสังคม ทำการศึกษาข้อมูลจากเอกสารและวิจัยเชิงพรรณนา เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา คือ แบบสอบถาม ด้านกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา คือ เกษตรกรที่เป็นสมาชิกของสหกรณ์การเกษตรบ้านแพ้ว จำกัด จำนวน 351 คน

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้ศึกษาได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS (Statistic of Social Science) เพื่อทำการคำนวณค่าทางสถิติ ได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และค่า Chi-Square เพื่อทำการทดสอบความสัมพันธ์หรือนัยสำคัญที่ระดับ 0.05

สรุปผลการศึกษา

1. ข้อมูลทั่วไปของเกษตรกรที่เป็นสมาชิกของสหกรณ์การเกษตรบ้านแพ้ว จำกัด

เกษตรกร ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอาชีพชาวสวน อายุระหว่าง 45-49 ปี สถานภาพสมรส จบการศึกษาระดับประถมศึกษา มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 6,001-8,000 บาท กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 351 คน มีสิทธิการรักษาพยาบาลจากโครงการ 30 บาทรักษาทุกโรค

2. ความรู้ของเกษตรกรที่เป็นสมาชิกของสหกรณ์การเกษตรบ้านแพ้ว จำกัด

เกษตรกรมีความรู้ในเรื่องเกี่ยวกับการประกันสังคม ผู้ศึกษาซึ่งแบ่งออกเป็น 4 ด้าน คือ ความหมายการประกันสังคม หลักการประกันสังคม เงื่อนไขการเกิดสิทธิ และสิทธิประโยชน์ที่ได้รับ ในด้านความหมายการประกันสังคม เกษตรกรทราบและเข้าใจดีว่า การประกันสังคมเป็นรูปแบบความคุ้มครองที่สังคมจัดให้กับผู้ที่ เป็นสมาชิกเพื่อปกป้องผู้ประกันตนให้รอดพ้นจากความทุกข์ยาก

อันเนื่องมาจากการเจ็บป่วย คลอดบุตร ทูพพลภาพ ตาย ชราภาพ และว่างงาน ด้านหลักการประกันสังคม คือ การเฉลี่ยทุกข์เฉลี่ยสุขร่วมกันระหว่างสมาชิกที่มีรายได้สูง สุขภาพดี กับสมาชิกที่มีรายได้น้อย ความเสี่ยงสูง ส่วนเงื่อนไขการเกิดสิทธิที่เกษตรกรทราบและเข้าใจเป็นอย่างดี คือ กรณีเจ็บป่วย ผู้ประกันตนต้องนำส่งเงินสมทบ 3 เดือนขึ้นไป กรณีคลอดบุตร ผู้ประกันตนต้องนำส่งเงินสมทบ 7 เดือนขึ้นไป และกรณีสงเคราะห์บุตร ผู้ประกันตนต้องนำส่งเงินสมทบ 12 เดือนขึ้นไป จึงจะได้รับสิทธิ ส่วนด้านสิทธิประโยชน์ที่ได้รับนั้น เกษตรกรมีความรู้และเข้าใจเป็นอย่างดีเหมือนกับเงื่อนไขการเกิดสิทธิ คือ กรณีเจ็บป่วย ผู้ประกันตนสามารถเข้ารับการรักษา ณ สถานพยาบาลที่ระบุไว้ในบัตรรับรองสิทธิ โดยไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายใด ๆ กรณีคลอดบุตร ผู้ประกันตนฝ่ายหญิงสามารถเข้ารับการคลอดบุตรตามสถานพยาบาลที่ระบุไว้ในบัตรรับรองสิทธิและเบิกเงินสงเคราะห์การหยุดงานได้อีกเป็นเวลา 90 วัน กรณีสงเคราะห์บุตร ผู้ประกันตนจะได้รับเงินสงเคราะห์บุตรเหมาจ่ายเดือนละ 350 บาทต่อบุตร 1 คน จนบุตรมีอายุครบ 6 ปี จำนวนครัวเรือนไม่เกิน 2 คน

จากที่กล่าวมาแล้วข้างต้นนี้ ภาพรวมความรู้ของเกษตรกรที่มีถือว่าอยู่ในระดับสูง แต่จะมีความรู้บางเรื่องที่ยังถือว่ามึนงงหรืออาจจะเกิดจากความเข้าใจผิดก็เป็นได้ คือ การประกันสังคมเป็นระบบที่ให้การช่วยเหลือสมาชิกแบบร่วมทุกข์ร่วมสุข หรือประโยชน์ทดแทนที่สมาชิกจะได้รับนั้น ขึ้นอยู่กับจำนวนเงินสมทบที่นายจ้างจ่าย หรือผู้ประกันตนหากไม่สามารถได้รับสิทธิกรณีคลอดบุตรและผู้ประกันตนที่ทุพพลภาพแล้วเกิดเสียชีวิตจะไม่มีสิทธิได้รับประโยชน์ทดแทนใด ๆ อีก ซึ่งประเด็นเหล่านี้ควรที่จะเร่งทำความเข้าใจหรือให้ความรู้ที่ถูกต้องแก่เกษตรกรต่อไป

3. ความสามารถของเกษตรกรในการเข้าสู่ระบบประกันสังคม

เกษตรกรมีความสามารถจ่ายเงินสมทบเข้ากองทุนประกันสังคมได้ แต่จะต้องจ่ายแบบมีรัฐบาลร่วมด้วย ด้วยเหตุที่ว่ารัฐบาลควรที่จะเข้ามารับผิดชอบสวัสดิการเพื่อเป็นการลดภาระค่าใช้จ่ายให้กับเกษตรกร โดยที่เกษตรกรสามารถจ่ายเงินสมทบได้ในอัตราร้อยละ 5 ของรายได้ต่อเดือน หรือคิดเป็นจำนวนเงิน 100-300 บาท แต่เกษตรกรยังไม่แน่ใจว่าตนจะสามารถชำระเงินสมทบได้ตรงตามกำหนดเวลาหรือไม่ ซึ่งถ้ามีการชำระเงินสมทบล่าช้าเกินกำหนดเวลาก็นายจ้างให้สำนักงานคิดเงินเบี้ยปรับหรือเงินเพิ่มตามกฎหมายได้ และถ้าภายหน้าสำนักงานประกันสังคมจำเป็นต้องมีการปรับอัตราเงินสมทบเพิ่มขึ้นเกษตรกรก็สามารถจ่ายเงินสมทบเพิ่มขึ้นได้เช่นเดียวกัน ด้านระยะเวลาการชำระเงินสมทบ เกษตรกรสามารถจ่ายเงินสมทบได้ทุกเดือน และสามารถชำระเงินสมทบภายในวันที่ 1-15 ของเดือน ตลอดจนสะดวกชำระเงินสมทบผ่านธนาคารมากกว่าช่องทางอื่น ๆ

4. การตัดสินใจของเกษตรกรในการเข้าสู่ระบบประกันสังคม

เกษตรกรมีอัตราการเจ็บป่วยหรือความเสี่ยงอยู่ในระดับปานกลาง ด้านฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวเมื่อเข้าสู่ระบบประกันสังคมแล้วจะทำให้ภาระค่าใช้จ่ายของตนเองหรือครอบครัวเพิ่มขึ้นในระดับปานกลาง ส่วนสถานที่ที่เกษตรกรสะดวกในการติดต่อกับสำนักงานประกันสังคม คือ องค์การบริหารส่วนตำบลหรือจังหวัด ด้านสิทธิประโยชน์ที่ตนเองหรือครอบครัวต้องการมีเพียงบางอย่างเท่านั้น พร้อมกันนี้การเข้าสู่ระบบประกันสังคมก็ยังได้รับการสนับสนุนจากครอบครัวด้วยเหตุผลที่เป็นการลดภาระค่าใช้จ่ายของครอบครัวเกี่ยวกับการรักษาพยาบาล และเป็นการสร้างหลักประกันความมั่นคงในชีวิต แต่สำหรับผู้ที่ไม่สนใจที่จะเข้าสู่ระบบประกันสังคมนั้นถือว่าเป็นการเพิ่มภาระค่าใช้จ่ายให้กับครอบครัว ซึ่งอาจเป็นเพราะสมาชิกภายในครอบครัวขาดความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการประกันสังคมก็เป็นได้ แต่ในระดับภาพรวมแล้ว เกษตรกรตัดสินใจเข้าสู่ระบบประกันสังคมเพื่อสิทธิประโยชน์ที่ตนเองและครอบครัวจะได้รับ พร้อมทั้งมีบางส่วนที่ไม่พึงพอใจในสิทธิการรักษาเดิมที่อยู่ และบางส่วนยังไม่ได้ตัดสินใจ เนื่องจากขอปรึกษากับทางครอบครัวก่อนและยังไม่แน่ใจในสิทธิการรักษาพยาบาลเดิมกับประกันสังคม

5. ความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลทั่วไปกับความรู้ ความสามารถ และการตัดสินใจเข้าสู่ระบบประกันสังคม

ด้านความสัมพันธ์นั้นพบว่า ข้อมูลทั่วไปของเกษตรกรอันได้แก่ เพศ อายุ อาชีพ ระดับการศึกษา และรายได้ต่อเดือน พบว่า อายุมีความสัมพันธ์กับความรู้ของเกษตรกร คือ อายุต่ำกว่า 45 ปีจะมีความรู้เกี่ยวกับการประกันสังคมมากกว่ากลุ่มอื่น

ด้านความสามารถ อาชีพชาวสวนสามารถจ่ายเงินสมทบได้อัตราร้อยละ 10 ของรายได้ต่อเดือน ในขณะที่อาชีพประมงสามารถจ่ายเงินสมทบได้อัตราร้อยละ 5 ของรายได้ต่อเดือนและเกษตรกรที่มีรายได้ต่อเดือนต่ำกว่า 6,000 บาท สามารถจ่ายเงินสมทบในอัตราร้อยละ 5 ของรายได้ต่อเดือน ตรงกันข้ามกับเกษตรกรที่มีรายได้ต่อเดือน 6,000 บาทขึ้นไป สามารถจ่ายเงินสมทบเพียงอัตราร้อยละ 5 ของรายได้ต่อเดือน หรืออาชีพชาวสวนสามารถจ่ายเงินสมทบได้มากกว่า 700 บาท แต่อาชีพชาวประมงสามารถจ่ายเงินสมทบเข้ากองทุนได้เพียง 100-300 บาท ตลอดจนเกษตรกรที่มีรายได้ต่อเดือนต่ำกว่า 6,000 บาท สามารถจ่ายเงินสมทบเป็นจำนวนเงิน 100-300 บาท แต่เกษตรกรที่มีรายได้ต่อเดือน 6,000 บาทขึ้นไป สามารถจ่ายเงินสมทบได้เป็นจำนวนเงิน 301-500 บาท ด้านระยะเวลาและกำหนดวันชำระเงินสมทบ เกษตรกรที่มีรายได้ต่อเดือน 6,000 บาทขึ้นไป สามารถ

จ่ายเงินสมทบได้ทุกเดือนต่างจากเกษตรกรที่มีรายได้ต่ำกว่า 6,000 บาท สามารถชำระเงินสมทบราย 6 เดือน ในขณะที่ตัวเกษตรกรชาวสวนสามารถชำระเงินสมทบได้ภายในวันที่ 16-31 ของเดือน แต่อาชีพประมงกลับสามารถชำระเงินสมทบได้ภายในวันที่ 1-15 ของเดือน และเกษตรกรที่มีรายได้ต่อเดือน 6,000 บาทขึ้นไปสามารถชำระเงินสมทบได้ภายในวันที่ 16-31 ของเดือน ตรงกันข้ามกับเกษตรกรที่มีรายได้ต่ำกว่า 6,000 บาท กลับสามารถชำระเงินสมทบได้ภายในวันที่ 1-15 ของเดือน ด้านช่องทางการชำระเงินสมทบ อาชีพชาวสวนหรือแม้แต่กระทั่งผู้ที่มีการศึกษาดำรงระดับชั้นประถมศึกษาสามารถจะชำระเงินสมทบได้ที่สหกรณ์การเกษตรบ้านแพ้ว จำกัด แต่อาชีพประมงกลับสามารถจ่ายเงินสมทบได้ที่ธนาคารและผู้ที่ศึกษาสูงกว่าระดับชั้นประถมศึกษาสามารถจ่ายเงินสมทบได้ที่สำนักงานประกันสังคมจังหวัด/สาขา

ด้านการตัดสินใจของเกษตรกรที่ศึกษาไม่เกินระดับชั้นประถมศึกษาหรือมีรายได้ต่อเดือนต่ำกว่า 6,000 บาท ไม่ตกลงใจเข้าสู่ระบบประกันสังคม ในขณะที่เกษตรกรที่ศึกษาสูงกว่าระดับชั้นประถมศึกษายังไม่ได้ตัดสินใจและเกษตรกรที่มีรายได้ต่อเดือน 6,000 บาทขึ้นไป ตกลงใจเข้าสู่ระบบประกันสังคมด้วยเหตุผลที่อาชีพชาวสวนเกิดความไม่พึงพอใจในสิทธิการรักษาหรือความคุ้มครองเดิมที่มีอยู่ ในขณะที่อาชีพประมงมีปัญหาด้านสุขภาพและความเสี่ยงสูง แต่สำหรับเกษตรกรที่ไม่ตกลงใจเข้าสู่ระบบประกันสังคมก็เนื่องจากเกษตรกรอายุต่ำกว่า 45 ปี มีรายได้น้อยและทำให้เป็นการเพิ่มภาระค่าใช้จ่ายของครอบครัว แต่ในทางกลับกันเกษตรกรอายุ 45 ปีขึ้นไป กลับมีสิทธิการรักษาหรือความคุ้มครองจากที่อื่นอยู่หลายแห่ง จึงไม่จำเป็นต้องเข้าสู่ระบบประกันสังคม หรือแม้แต่กระทั่งผู้ที่ยังไม่ได้ตัดสินใจ เนื่องจากมีรายได้น้อยหรือไม่แน่นอน ซึ่งตรงข้ามกับผู้ที่มีรายได้มากเกิดความไม่แน่ใจในสิทธิการรักษาหรือความคุ้มครองเดิมที่มีอยู่กับระบบประกันสังคม

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาเรื่อง ความพร้อมของแรงงานนอกระบบในการเข้าสู่ระบบประกันสังคม ศึกษาเฉพาะกรณีเกษตรกรที่เป็นสมาชิกของสหกรณ์การเกษตรบ้านแพ้ว จำกัด ผู้ศึกษามีข้อเสนอแนะดังนี้

ข้อเสนอแนะระดับนโยบาย

1. สำนักงานประกันสังคมควรกำหนดนโยบายการประชาสัมพันธ์พร้อมทั้งจัดงบประมาณการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์โครงการฯ ตามสื่อหรือช่องทางอื่น ๆ ให้กับแรงงานนอกระบบได้ทราบข้อมูลในเบื้องต้นก่อน
2. สำนักงานประกันสังคมควรทำการศึกษาแนวทาง ปัญหาอุปสรรคต่าง ๆ ความพร้อมหรือต้องการของแรงงานนอกระบบทุกกลุ่มอาชีพ เพื่อนำผลมาเป็นตัวกำหนดแนวทางการจัดสวัสดิการการขยายความคุ้มครองประกันสังคมให้สอดคล้องหรือตรงกับความต้องการของแรงงานนอกระบบมากที่สุด
3. สำนักงานประกันสังคมควรมีนโยบายยกระดับหรือการพัฒนาความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับโครงการประกันสังคม เช่น ระเบียบ ข้อกำหนดต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง การจัดเก็บเงินสมทบ สิทธิประโยชน์ การสิ้นสุดภาพผู้ประกันตน ฯลฯ ให้แก่แรงงานนอกระบบที่เข้าร่วมเป็นสมาชิก
4. สำนักงานประกันสังคมควรหาวิธีการหรือแนวทางการจูงใจสำหรับผู้ที่ยังไม่ได้ตัดสินใจเข้าสู่ระบบและผู้ที่ยังไม่ได้ตัดสินใจให้หันกลับมาตัดสินใจเข้าร่วมโครงการขยายความคุ้มครองฯ

ข้อเสนอแนะระดับปฏิบัติการ

1. ควรให้สำนักงานประกันสังคมเขตพื้นที่/จังหวัด/สาขา ทำการประชาสัมพันธ์เชิงรุกเข้าถึงเกษตรกรหรือแรงงานนอกระบบกลุ่มอาชีพอื่นให้ทราบถึงโครงการขยายความคุ้มครองฯ อีกทั้งเพิ่มช่องทางการประชาสัมพันธ์ตามสื่อที่กำลังเป็นที่นิยมหรือสะดวกตาภายในจังหวัดหรือเขตความรับผิดชอบ พร้อมทั้งทำการสรุปปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับการดำเนินงาน ข้อเสนอแนะของเกษตรกรหรือแรงงานนอกระบบทุกกลุ่มอาชีพ แล้วนำเสนอเป็นรายงานผลการปฏิบัติงานโครงการขยายความคุ้มครองประกันสังคมสู่แรงงานนอกระบบต่อคณะทำงานโครงการขยายความคุ้มครองฯ เพื่อพิจารณาต่อไป
2. ควรจัดเตรียมความพร้อมด้านบุคลากรเจ้าหน้าที่ทุกคน โดยทำการจัดฝึกอบรมความรู้เกี่ยวกับหลักเกณฑ์ เงื่อนไข ระเบียบ ข้อบังคับต่าง ๆ ให้เป็นที่ทราบและเข้าใจอย่างถ่องแท้เป็นไปในแนวทางเดียวกัน ก่อนที่จะเริ่มมีการประกาศใช้

3. ให้สำนักงานประกันสังคมเขตพื้นที่/จังหวัด/สาขา ดำเนินการสำรวจหรือศึกษาข้อมูลความต้องการหรือความพร้อม ตลอดจนปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะของแรงงานนอกระบบทุกกลุ่มอาชีพที่มีอยู่ภายในเขตความรับผิดชอบแล้วนำเสนอคณะทำงานเพื่อพิจารณา

4. ควรมีการพิจารณาหาวิธีการหรือแนวทางการจูงใจสำหรับผู้ตัดสินใจไม่เข้าสู่ระบบและผู้ที่ยังไม่ได้ตัดสินใจอันด้วยเหตุผลใดก็ได้แล้วแต่ หรือแม้กระทั่งการพัฒนาปรับปรุงระบบบริการทางการแพทย์ให้เป็นที่โดดเด่นกว่าสวัสดิการคุ้มครองอื่น ๆ ที่มีอยู่ในปัจจุบันและสร้างความศรัทธาหรือความเชื่อมั่นให้เกิดขึ้น ตลอดจนจำนวนเงินที่จ่ายเข้ากองทุนประกันสังคมมาจะได้รับผลตอบแทนที่คุ้มค่าอย่างที่สุด ถ้ากระทำเช่นนี้ได้ จำนวนผู้ตัดสินใจจะเข้าร่วมโครงการฯ ก็จะเพิ่มมากขึ้น

ข้อเสนอแนะเพื่อการศึกษาครั้งต่อไป

1. ควรให้มีการศึกษากลุ่มตัวอย่างไปยังแรงงานนอกระบบอาชีพอื่น เช่น แพทย์ หมายควมช่างเสริมสวย พ่อค้า/แม่ค้า ฯลฯ เพื่อเป็นการยืนยันตัวแปรความพร้อมของเกษตรกรที่เป็นสมาชิกของสหกรณ์การเกษตรบ้านแพ้ว จำกัด ในอาชีพอื่น ๆ

2. ควรมีการศึกษาประเมินโครงการขยายความคุ้มครองประกันสังคมไปสู่แรงงานนอกระบบหลังจากที่มีการประกาศใช้ ตลอดจนปัญหาอุปสรรคต่าง ๆ เกี่ยวกับการดำเนินงานของคณะทำงานและการเข้าร่วมโครงการของแรงงานนอกระบบ

3. ควรมีการศึกษาหรือประเมินความพึงพอใจของแรงงานนอกระบบที่เข้ารับการบริการจากสำนักงานประกันสังคมไม่ว่าจะในเรื่องของ การบริการของเจ้าหน้าที่ ระยะเวลาและขั้นตอนในการติดต่อรับบริการ สิทธิประโยชน์ ระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ ข้อเสนอแนะของแรงงานนอกระบบ ฯลฯ